

Skatter och avgifter – har ökat kraftigt

De svenska hushållskunderna betalar skatter och avgifter till staten, kostnader som inte kan påverkas av elkunderna:

- Energiskatt på el betalas på fakturan från elhandelsföretaget. Skatten är för de flesta 28,3 öre per kilowattimme (kWh) år 2011 och har höjts kontinuerligt sedan avregleringen 1996, då den var 9,7 öre/kWh.
- Enligt ett statligt beslut betalar kunden för elcertifikat, i syfte att stimulera utbyggnad av el från förnyelsebara energikällor – sol, vind, viss vattenkraft och biobränslen. Denna avgift ökar varje år. Kostnaden för elcertifikat motsvarar en avgift på cirka 6 öre/kWh våren 2011.
- 25 procent moms läggs på elnätskostnaden + elhandelskostnaden + energiskatten + elcertifikaten.
- Vissa myndighetsavgifter ska betalas. En lågspänningskund betalar 54 kronor per år i elsäkerhets-, nätövervaknings- och beredskapsavgifter.

Utöver dessa skatter och avgifter finns andra politiskt bestämda pålagor som påverkar prissättningen på den nordiska elbörsen. Det gäller t ex handelssystemet med utsläppsrätter inom EU, samt skatter och avgifter på elproduktion.

Dessutom betalas fastighetsskatter för alla slag av anläggningar för elproduktion.

KUNDENS ELKOSTNADER

Kundens elkostnader består av tre delar:

- Kostnad för den el som kunden har köpt genom avtal med ett elhandelsföretag – cirka 40 procent av totalkostnaden. Huvuddelen av denna kostnad är ersättning till elproducenterna, som säljer el till elhandelsföretagen på den nordiska elbörsen.
- Kostnad för transport av elen till hemmet, som betalas till elnätsföretaget – cirka 20 procent av totalkostnaden.
- Kostnad för skatter och avgifter som betalas till staten – cirka 40 procent av totalkostnaden.

Kunder som handlar av ett elnätsföretag och ett elhandelsföretag som ingår i samma koncern får oftast bara en faktura. Övriga kunder får två fakturor – en från elnätsföretaget och en från elhandelsföretaget.

Elhandelskostnaden – kunden väljer – fri konkurrens

- Kunden kan fritt välja elhandelsföretag att köpa sin el av på en avreglerad marknad med full konkurrens. I Sverige finns cirka 120 elhandelsföretag.
- Elhandelsföretagen erbjuder kunderna olika typer av avtal – t ex ett rörligt elpris eller ett bundet elpris under en viss tid, vanligen ett till tre år. Ofta tillkommer också en fast avgift, årsavgift.
- Elhandelsföretagen köper sin el på den nordiska elbörsen, Nord Pool, där elproducenter från hela Norden säljer el. Vissa elhandelsföretag ingår i koncerner som har egen elproduktion. De agerar på börsen både som producenter och elhandlare.
- Priset på elbörsen styrs av tillgång och efterfrågan. Efterfrågan på el ökar i Norden. Därför måste vi utnyttja el från dyrare kraftverk, eldade med fossila bränslen främst kolkraftverk i Danmark, Finland men också Tyskland. Ökat elutbyte med länder utanför Norden har blivit alltmer styrande för elpriserna på den nordiska elbörsen.
- Tillgången på vatten i de nordiska vattenmagasinen avgör i vilken utsträckning som dyrare kraftslag behöver tas i anspråk, vilket påverkar priset på elbörsen.
- Priset på elbörsen påverkas av stigande priser på fossila bränslen. De fossila bränslena belastas dessutom med kostnader för utsläpp av koldioxid, genom EU:s handelsystem med utsläppsrätter. Detta ökade elpriset med cirka 11 öre per kilowattimme (kWh) under första kvartalet 2011.

Elnätskostnaden – beror på var kunden bor – övervakas av staten

- Elnätsverksamheten bedrivs som monopol. För varje ort finns ett elnätsföretag som har ensamrätt att transportera el. Kunden kan därför inte fritt välja elnätsföretag.
- Elnätskostnaden beror på var i landet kunden bor och om det är i tätort eller glesbygd (det är dyrare i glesbygd).
- Elnätsföretaget tar betalt för drift, underhåll och förnyelse av elledningar. Elnätskostnaden består av en avgift för abonnemang och en avgift per förbrukad kilowattimme, (kWh). Kostnaden för abonnemanget beror på säkringens storlek, ett mått på hur mycket el som kunden kan ta ut vid ett och samma tillfälle.
- Energimarknadsinspektionen kontrollerar att kundernas elnätskostnader är skäliga.